

ULUSAL KİMLİĞİN OLUŞUMUNDA MÜZE ve TOPLUM İLİŞKİSİ: SİNGAPUR

On The Emergence Of National Identity In Connection With Museums And The Society: Singapore

Ceyda ÖZÇELİK TEZEL

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı, Müzecilik Programı Yüksek Lisans Öğrencisi.
ceydaozecek@gmail.com

ÖZET

Singapur'da ulusal kimlik oluşum sürecinin müze ve toplum ilişkisi içinde ele alındığı bu çalışmada, ekonomik, politik ve sosyal olayların müzelerle karşılıklı etkileşimi incelenmiştir.

1819 yılında İngilizler tarafından ticaret kolonisi olarak kurulan ve 1965 yılında bağımsızlığına kavuşan Singapur, Güneydoğu Asya'nın coğrafi açıdan en küçük ülkesidir. Ülke halkının yapısına bakıldığında, etnik bir ulustan bahsetmek çok zordur. Tamamı neredeyse göçmenlerden oluşan Singapur halkı, Çin, Malezya, Hindistan gibi ülkelerden göç etmiş insanlardan oluşmuştur. Bu bağlamda ülke, çok ırklı, çok dilli, çok dinli kısacası çok kültürlü bir yapıya sahiptir. 2006 yılının Ağustos ayında bağımsızlığının 41. yılını kutlayan ülke, halkı meydana getiren farklı etnik kimliklerin sahip olduğu kültürler ile ulusal kimliğini zenginleştirerek, kendisine farklı ve eşsiz bir kültür harmonisi yaratmıştır. Birbirlerinden çok farklı kültürleri içerisinde barındıran ülke, hem her bireyin kendi kültürlerini özgürce yaşamalarına imkan vermiş ve hem de tüm bireyleri tek bir ulus çatısı altında bir araya getirmeyi başarmıştır.

Araştırma genel tarama modeli çerçevesinde yapılmıştır. Bunun dışında araştırmacı tarafından gerçekleştirilen gözlem ve görüşme gibi nitel yöntemlerden de yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, Müze, Etnik kimlik, Ulusal kimlik, Çok kültürlülük

ABSTRACT

This study elaborates on the emergence of national identity in connection with museums and the society and illustrates the interaction between the museums and economic, political and social events in Singapore.

Singapore, which was established by the United Kingdom as a commercial colony in 1819 and proclaimed its independence in 1965, is the geographically smallest country in Southeast Asia. A closer look to the country's demographic structure cannot reveal the given characteristics of a certain nation. Almost the entire population in Singapore is made up of immigrants with Chinese, Malaysian, Indian or similar origins. In this context, it can be considered as a multiracial, multilingual, multi religious or, in short, a multicultural country. Having celebrated the 41st anniversary of its independence in August 2006 Singapore has created a distinctive and unique cultural harmony by enriching its national identity with the cultures owned by various ethnic identities consisting the people. This island where extremely different cultures coexist allows its people to freely enjoy their cultural heritage and cohabit under the umbrella of a single nation.

Key Words: Cultural heritage, Museum, Ethnical identity, National identity, Multi-culturalism

Giriş

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, koloni ülkelerinde başlayan ulusal özgürlük hareketleri, 1960'lı yıllarda hız kazanmış, 1990'lı yıllara kadar devam eden bu hareketlenmeler, birçok yeni ulus-devletin oluşumuyla sonuçlanmıştır. Afrika ve Asya'da başgösteren bağımsızlık hareketlerinin sonucunda, uzun süre egemen devletlerin siyasi ve sosyal yapılanması doğrultusunda yaşayan bu ülkelerin en önemli sorunlarından biri kültürel kimliklerini tanımlamak olmuştur.

Siyasi ve ekonomik yapıların yeniden oluşumu sürecinde, ulus-devlet bütünlüğünün sağlanabilmesi için, toplumun aidiyet unsurlarının da yeniden tanımlanması gerekmektedir. Emperyalist devletlerin zorunlu kültür politikalarından sıyrılarak, öz kültürlerini ortaya çıkarmaları, yeni yönetimlerin planlı uygulamalarını beraberinde getirmekte, bunlar da kültürün temel bileşenleri üzerinden yaşam bulmaktadır. Sembollerin, değerlerin, inançların, sosyal normların, dilin, zamana ve şartlara uyarlanmasına çalışılırken, kültürel anlamda, kısmi kesintiye uğrayan geçmişin anlaşılması ve geçmişte kalan değerlerin hatırlanması, gelecek vizyonları için kaçınılmaz hale gelmektedir.

Müzeler, Mercin'in de(2003:4) belirttiği gibi, içerikleri, birikimleri, mekansal konumlarıyla toplumsal belleğin bir gösterim alanıdır. Tarihsel veriler doğrultusunda ortaya konan görsel öğeler, dolaylı olarak-bazen de doğrudan- tarih bilincini kavramaya katkıda bulunmakta, ona yeni anlamlar yüklemeye yardımcı olmakta ve toplumsal belleği oluşturmada karşılıklı bir değişim sağlamaktadır. Bu anlamda müzelerin, geçmişin maddi kanıtlarının geleceğe aktarılması için, yeni kurulmuş uluslar açısından vazgeçilmez kurumlar olduğu söylenebilir.

Dünyanın dengesini bir anda değiştiren ulusçuluk hareketleri içerisinde yer alan Singapur, diğer ülkelerde olduğu gibi, belli bir süre ulusal kimlik sorunu yaşamıştır. Singapur, halkın büyük bir kısmını oluşturan göçmenlerin anavatanlarından getirdikleri kültürel yaşayışları sürdürmekte olmasından dolayı, ülke üzerinde yaşayan kültürleri birleştirecek bir "ulusal kimlik" tanımına ihtiyaç duymuştur. Bu da ülkedeki kimlik oluşumunun Avrupa ülkelerindeki gibi doğal ve uzun

sürede değil, planlı ve kısa bir sürede oluşturulmasına neden olmuştur. Sonuç olarak günümüzde ülke, politik ve ekonomik istikrarla birlikte gösterdiği sosyal kalkınmışlık açısından başarılı olduğunu ispatlamakta ve sahip olduğu “Singapurluluk kimliği” ile gurur duymaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Singapur’daki müzelerin ve müzecilik anlayışının, ulus kimliğinin oluşturulmasında, geliştirilmesinde ve korunmasındaki rolünü saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, genel tarama modeli çerçevesinde yapılmıştır. Bunun dışında gözlem ve görüşme gibi nitel yöntemlerden de yararlanılmıştır. Veriler, yapılan kütüphane çalışması kapsamında konu ile ilgili kitaplar, makaleler, tezler, yazılı medya yayımları, devlet yöneticilerine ait konuşmalar, arşiv ve ülke yıllıklarının taranması; Singapur’daki müze yetkilileriyle görüşülmesi ve araştırmacının gözlemleri ile toplanmıştır. Bunun yanında, Singapur’daki müzelerin kurulması, geliştirilmesi ve toplumla iletişiminin sağlanmasında büyük bir öneme sahip Ulusal Kültür Miras Kurulu ve ülkedeki diğer müzelerin internet sayfaları incelenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular, Singapur’un yapılandırılması sırasında, ülkede oluşan ekonomik, politik ve sosyal gelişmelerin toplum ile müze arasındaki ilişkisi göz önüne alınarak yorumlanmıştır.

Ulus, Ulus-devlet ve Ulusal Kimlik

Modern anlamda ulusların doğuşu 16. ve 17. yüzyıla dayansa da, siyasal anlamda yapılanmaları Fransız Devrimi sonrasında oluşmaya başlamıştır. Devrimin etkisiyle, belli sınırlara sahip topraklar üzerinde yaşayan vatandaşların özgür yaşaması fikri ile ulus kavramı doğmuştur. Ancak ortaya çıkan ulus kavramında etnik, dinsel veya dilsel açıdan bir homojenlik aranmayarak, devlet yönetimi altında birleştirilen özgür irade sahibi halktan bahsedilmiştir. Zamanla ulus-

devletlerin oluşumuyla vatandaşların sahip oldukları ulusal kimlikler önem kazanmış, dini ve etnik kimliklerin işlevini yok etmiştir. Tek bir ulusal kimlik adı altında birleştirilen halka, ulusal dil ve kültür kazandırılmıştır(Şen, 2004). Ulus-devlet yapısına sahip olan bir ülkede devlet, ulusal eğitim sistemleri kurmaya, ulusal dili dayatmaya çalışırken, ulusal bir kültür oluşturabilmek için bayrak, marş, törenler ve gelenekler icat etmektedir. Halkın sahip olduğu tüm yerel kimlikleri yok ederek üstte homojen bir ulus kimliği oluşturmaya çalışmaktadır. Yapılmak istenen, siyasal iktidarı merkezileştirerek, kültürü standartlaştırmak ve ekonomik bütünlüğü sağlamaktır. Bu hali ile ulus-devlet'in amacı, toplumu homojenleştirerek türdeş bir yapı oluşturmaya çalışmaktadır denilebilir(Mace, 2006).

Batı toplumları sahip oldukları siyasi ve toplumsal modelleri yavaş yavaş geliştirip hayata geçirirken, bu olgu diğer toplumlar için çok hızlı gelişmek zorunda kalmıştır. Batı ülke toplumları, geçirdikleri süreç ile geleneksellikten modernliğe kendiliğinden doğal ve yavaş bir geçiş yaşarken, diğer tarafta bu geçişi sağlayacak bir kuvvete ihtiyaç duymuşlardır. Genellikle aradaki geçişin olabilmesi ve fikirlerin ortaya çıkması için, yabancı elit bir grubun veya “Batı Kültürü” ile yetişmiş yerli entelektüellerin öncülüğü gerekmiştir. Bu nedenledir ki batılı olmayan ülkelerde, ulus yapılanması ve bununla birlikte ulusal kimlik olgusu ilk olarak batılılaşmış elit kesim arasında fikir olarak ortaya çıkmıştır. Bu aynı zamanda, 19. yüzyıl Avrupa'sının siyasi tarihi ve koloni güçlerinin kültürel açıdan genişleme ve batılılaştırma politikaları ile çok yakından ilişkilidir(Chee ve Evers, 1972). Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, tüm dünyada sömürgeci güçlere yönelik “karşı düşünceler” belirmeye başlamış ve bu Güneydoğu Asya'daki birçok ülkenin politik düşüncelerinin temelini şekillendirmiştir. 20. yüzyılın başlangıcında Asyalı entelektüellerin, Avrupalı güçlere karşı yapıcı tepkileri, yüzyılın sonlarına doğru tam tersine gelişmeye başlamıştır. Dönemin liderleri, kendilerine empoze edilen “Batılı” değerler karşısında sahip oldukları “Asyalı” değerlerini öne sürerek, sömürgeci karşıtı duygularla hareket etmişlerdir. Böylece, “batı gücüne ve düşüncelerine” karşı tepki göstererek, mücadele etmişlerdir. Tüm bunlar yavaş yavaş milliyetçiliği beraberinde getirerek sömürge devletlerin ulus yapısı içine girmelerine yardımcı olmuştur(Clive, 1998).

Ulus, kavram olarak farklı tanımlansa da genel olarak insan topluluğunu ifade etmektedir. Anthony Smith'in "National Identity"(1991:14) isimli çalışmasında ulus, "tarihten gelen bir toprak parçasını, topluluğun ortak mitlerini ve tarihsel belleğini, kitlesel bir kamusal kültürü, ortak yasal hak ve görevleri paylaşan bir insan topluluğunun adı" olarak tanımlanmıştır. Bunun dışında ulus kavramı için Şen(2004:11), "Globalleşme, Milliyetçilik ve Ulus-devlet" adlı kitabında "İnsan topluluğunun ulus aşamasına geçebilmesi için, topluluğun aynı etnik özelliklere sahip olması, aynı dili konuşması ve aynı dine inanması gereklidir" demiştir. Ancak günümüzde farklı etnik kökenlerden gelip, din ve dil konusunda farklılık gösteren grupların oluşturduğu ulusların olması bu tanımı biraz olsun zayıf kılmaktadır. Fransız düşünür Renan(Şen, 2004:12'den alıntı) ise, verdiği bir konferansta ulusun, bireyleri arasındaki, "birlikte yaşama duygusuna, bir ortak kültüre, bir ruh birliğine" dayandığını belirtmiştir. Ayrıca Renan(Şen, 2004:13'ten alıntı) modern bir ulusun, "uluslararası düzen tarafından tanınan ortak bir kader birliği topluluğu" olduğunu söylemiştir. Rupert Emerson(1960:98) ise "From Empire to Nation" isimli eserinde ulus için "Toplumsal miraslarının tüm unsurlarına sahip çıkarak gelecekte ortak kadere sahip olduklarını hisseden insan topluluğudur" tanımlamasını yapmıştır. Yapılan birçok "ulus" tanımı içinde Singapur için, Emerson'un tanımı yapılabilecek en uygun tanım olarak gösterilebilir. Nitekim, Singapur'un ilk Başbakanı Lee Kuan Yew, 1981 yılında vermiş olduğu bir röportajda Singapurlular arasında gelişmesi gereken ulus oluşumunu şu sözleri ile açıklamıştır: "Benim, bir ulusun inşasındaki en temel prensibim, Singapur'daki azınlık ve çoğunluk tüm ırkları birleştirerek, onlara ortak değerlerinin neler olduğunu bildirmek, dolayısıyla da iyi ve kötü zamanı beraber paylaşmalarını sağlamaktır"(Suryadinata, 2000:76). Lee'nin sözlerinde ulusun oluşumu için Emerson'un dediği gibi bir kader birliği ve beraberlik söz konusudur.

Singapur'un Ulusal Kimliği ve Oluşum Süreci

Singapur'un sömürge olduğu dönemde ülkenin, kültürel ve politik oluşum ile demografik yapısı Çinlilerden, Hintlilerden, Malaylardan, Endonezyalılardan ve İngilizlerden oluşmaktaydı. İlk gelen göçmenler sadece para kazanma umuduyla gelmiş ve sonunda da ülkelerine geri dönmüştür.

Gelenler, Singapur'da yaşadıkları sürece birbirlerine karışmak yerine kendi içlerinde yaşamayı tercih etmiştir. Dolayısıyla "...bu dönemde bir ulustan bahsedilemez. Çünkü koloni rejimine sadakatle bağlanmayan ve birbirleri ile yarışan bu insanlardan bir ulus yaratma içgüdüsi oluşturmaları beklenemezdi"(Quah, 1990:7).

9 Ağustos 1965'de iktidara geçen Halk Hareketi Partisi'nin başkanı Lee Kuan Yew, Singapur'un Malezya Federasyonu'ndan ayrıldığını ve bundan sonra tek başlarına yola devam edeceklerini açıkladığında, sadece 2 yıl süren ve ani bir kararla bitirilen birliktelik sonrasında, herkeste aynı endişe bulunmaktaydı: "2 milyon kişilik nüfusu ile küçük bir ada olan Singapur, ters düştüğü Malezya gibi güçlü bir komşunun yanında, yetersiz bir askeri güce sahiptir. Ayrıca hiçbir doğal kaynağı ve yeterli suyu bulunmamaktadır. Tüm bu koşulları düşündüğümüzde Singapur tek başına nasıl bir ulus oluşturabilir?"(Suryadinata, 2000:74).

Ülkenin geliştirdiği vizyon, ulusu temel prensipler üzerine oturtmak olmuştur. Buna göre Singapur, "komünist ve hiçbir bloğa bağlı olmayan, çok ırklı ve sosyal demokrat bir ülke" olarak kabul edilmiştir. Singapur hemen hemen tamamı ile göçmen ülkesi olması nedeniyle her zaman karışık bir yapıya sahip olmuş, bu da kendisine has bir uyum ve istikrar politikası geliştirerek bunu uygulamaya koymasını kaçınılmaz hale getirmiştir. 1966 yılında alınan karar ile çok kültürlülük fikri, ülkedeki dil, din ve ırk açısından yaşayan azınlıkların haklarını korumak amacıyla ideoloji olarak esas alınmıştır. Bu politika, farklılıklar zemininde birlik anlayışına dayanmaktadır. Çok kültürlülük yapısına daha yakından bakıldığında öncelikle amacı, ülkede etnik farklılıkları görmezlikten gelmek yerine daha çok yüceltmesidir denilebilir. Ülkeyi oluşturan her farklı kimlik, ulusal mozağin bir bileşeni olarak görülmektedir. Farklılıklar ulusal çıkarlara rakip yapılaşma ve toplumsal oluşumlar olarak değil de ulusal kimliğin birer yapı taşı olarak görülmektedir. Bireyler ulusal bir üst kimlik kazanırken, ikinci bir kimliğe de sahip olabilmektedir(Vatandaş, 2002:19). Sonuç olarak çok kültürlülüğün, farklı etnik kökenlere sahip toplulukların kendi öz kimliklerini korumalarına destek olmak ve onları topluluklar üstü yeni bir ulusal kimlik altında toplamak olduğu söylenebilir. Singapur'da da uygulamaya konulan politika aynen burada bahsedildiği gibi olmuştur.

Ülkenin tekliğine ve bütünlüğüne dayanan bu ideoloji ile halkı oluşturan tüm etnik kimliklere, hiçbir şekilde etnik ayrımcılık yapılmadan eşit haklara sahip oldukları gösterilmektedir. Bu sayede herkes farklı din, dil, ve etnik kimliğe sahip olsa da bir arada yaşamayı ve birbirlerine hoşgörü ile yaklaşmayı kabul etmektedir(Kong ve Yeoh, 2003:34-40).

Günümüzde her yönden başarılı ve refah düzeyi çok yüksek bir ülke olmaya devam eden Singapur, çok etnik kimlikli bir yapıya sahip olup; nüfusunun % 77'sini Çinliler, %14'ünü Malaylar, %8'sini Hintliler ve %1'ini ise diğer etnik grupları oluşturmaktadır. Bunun yanında ülkede birden fazla dil konuşulmakta; ülkede geçerli olan, dört resmi anadil -Mandarin, Tamilce, Malayca ve İngilizce- bulunmaktadır. Din konusunda ise aynı şekilde farklılık gösteren Singapur'un %42.5'ini Budist, %15.4'ünü herhangi bir dine tabi olamayan, %14.9'unu Müslüman, %14.6'sını Hristiyan, %8.5'ini Taoist, %4'ünü Hindu ve %0.6'sını da diğer dinler(Sikhizm, Jainizm ve Judaizm) oluşturmaktadır. Bu kadar çeşitliliğe rağmen, herkes birbirinin yaşam şekline ve kültürüne saygı duymaktadır(Kummer, 2003).

Singapur'daki Müzeciliğin Başlangıcı ve Gelişimi

Singapur'un ilk olarak müze kurumu ile tanışması İngilizler sayesinde olmuştur. Ülkedeki ilk müze 1849 yılında kurulmuştur. 1965 yılında bağımsızlık sonrası, diğer birçok sosyal, kültürel konu gibi müzecilik konusunu da tek başına ele almak durumunda kalan Singapur, uzun süre yabancı danışmanlarla çalışmak zorunda kalmıştır. Günümüzde ülkede ellinin üzerinde müze bulunmakta ve daha birçoğu da projelendirilmiş olarak açılma süreci içerisinde.

Singapur'un kurucusu olan Sir Thomas Stamford Raffles, kişisel olarak eğitime ve bilgiye değer vermektedir. Özellikle doğaya düşkün olan Raffles, sadece Singapur'da değil, İngiltere'nin kolonisi olan ve kendisinin yönetici olduğu tüm Asya ülkelerinde kültürlerle duyduğu ilgi ile tanınan meraklı bir koleksiyonerdi(Marianne, 1987). Java'da yöneticilik yaptığı sırada kaleme aldığı "Java'nın Tarihi" ve Kalküta'da yerel sanatın örneklerinden oluşturduğu kişisel koleksiyonu bunun en iyi örnekleridir(Anderson, 1995:198). 19. yüzyılda İngiltere, Güneydoğu Asya'da birçok ülkeyi

kolonisi haline getirdiğinde, bu ülkelerde ilgisini çeken nesnelere toplayarak, kendi müzelerinin koleksiyonlarına katkıda bulunmuştur. Ancak, İngilizlerin toplayıcı özelliği ve nesneye verdiği önem, koloni ülkelerinin müzelerini bir yönden olumlu etkilediği söylenebilir. Yaşanılan topraklardaki somut mirasın önemi ve değeri yavaş yavaş yerel halka aşılacaktır. Bu da bazı Asya müzelerinin sağlam temeller üzerine kurulmasını sağlamıştır(Kelly, 2000).

Ülkede ilk müze fikri 1820'li yıllarda Raffles'ın kafasında gelişmiş, ancak gerçek anlamda müze 1887 yılına kadar kurulamamıştır(Henderson, 2005). Singapur'a sadece ticari amaçlı bakmayan Raffles, bunun da ötesinde şehrin sanat merkezi olmasını düşünmüştür. Kendisi ile aynı düşünceyi paylaşan misyoner ve araştırmacı Dr. Robert Morrison'da, kurulacak olan bir müzenin Güneydoğu Asya insanların zengin kültürüne ve tarihine hizmet edebileceğini düşünmüştür. Ancak Raffles ve Morrison görevleri gereği adadan ayrıldığında, düşünülen hayal gerçekleşmemiş, İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'nin ve yerel yöneticilerin, adayı sadece bir ticaret aracı olarak görmeleri, gerçek anlamda müzeciliğin ve bunun yanında kültürel anlamda gelişimin oluşumunu erteletmiştir. 26 Ocak 1849 tarihinde, dönemin valisi W. J. Butterworth Singapur'daki kütüphaneye, Johor Sultanı adına iki adet sikke getirmiştir. Butterworth, sikkelerin kütüphanede sergilenmesinin hem ileride kurulacak müze için bir temel, hem de gelenlere Malay Tarihi'ni açıklamak için uygun olabileceğini söylemiştir. Böylece kurulacak müzenin temeli atılmış, kütüphane komitesi toplanarak kurulacak müze için gerekli toplama kriterlerini oluşturmuşlardır. Kütüphane ile beraber yönetilecek müzenin oluşturulacak koleksiyonundaki nesnelere, Singapur'un ve Doğu Malay Takımadaları'nın genel tarihini ve arkeolojisini göstermek için toplanmasına karar verilmiştir(Marianne, 1987). 1874 yılında ise kurum "Raffles Kütüphanesi ve Müzesi" ismi ile başka bir yere taşınmak istenmiştir. Böylece, 1887 yılında Raffles Kütüphanesi ve Müzesi, müze amacıyla yapılan ve günümüzde de hala kullanılan esas binasına taşınmıştır(From Books to Bytes, 2005).

1942-1945 savaş yıllarında, müze ve kütüphane olduğu şekli ile korunmuş, kurumun İngiliz ve Asyalı çalışanları, Japonların gözetiminde görevlerine devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında koloni olan ülkeler hareketlenmeye başlamış ve kendi bağımsızlıklarını elde etmek için

mücadeleye başlamışlardır. Tüm dünyada kolonyalizm yavaş yavaş çözülürken, Singapur önce 1959'da özerkliğini elde etmiş, daha sonra da 1965 yılında bağımsızlığını kazanmıştır. Bu süreçte ülkede artan ulusçuluk hareketleriyle, müzecilik paralel ilerlemiş ve müzecilik alanda bir takım değişiklikler yapılmıştır. Raffles Kütüphanesi ve Müzesi ikiye ayrılarak müze ve kütüphane iki farklı kurum olarak yoluna devam etmiştir. Daha önceleri Sir Thomas Stamford Raffles'ın yıllar evvel hayal ettiği müze-kütüphane fikrinden dolayı "Raffles" ismini alan kurum, 1960 yılında kabul edilen bir kanun ile değiştirilerek "Ulusal Kütüphane" ve "Ulusal Müze" isimlerini almıştır. "Müzenin ulusallaştırılması, kurumun ulus inşa etme konusunda büyük bir role sahip olduğunu yansıtmak amacıyla yapılmıştır"(National Museum of Singapore, 2006). Müze isim olarak kolonyalizm sonrasını ve ulusallığı yansıtırsa da içindeki koleksiyon için aynı şeyi söylemek güçtü. Çünkü müze koleksiyonunun çoğunu doğa tarihiyle ilgili nesnelere oluşturmaktaydı. İngilizlerin kurduğu ve yönlendirdiği müze, ülkede ortak bir kimlik yaratılması için çalışmamıştı. Ayrıca, yeni bağımsızlığına kavuşan Singapur'un çok ırklı bir yapıya sahip halkı için, ortak bir kimlik olduğunu söylemek güçtür. Halk için ortak değerler bulunmalı veya türetilmeliydi. Bu gerekçe ile, yeni oluşturulmakta olan bir ulus için önemli bir yere sahip olması beklenen "müze" kurumu için, bir danışman bulunmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 1966 yılında Tokyo Ulusal Müzesi'nden Modern Sanat Küratörü Mr. Y. Takizawa, 1970 yılında ise UNESCO'da uzman olan James Gardner, müzeye danışman olarak atanmıştır. Her iki danışman da hazırladıkları raporda müzenin "ulusal amaçları" yansıtmadığını ve koleksiyonun değiştirilmesi gerektiğini söylemişlerdir(Marianne, 1987).

1 Nisan 1972 yılından itibaren Ulusal Müze, sahip olduğu koleksiyon ile Singapur ve Güneydoğu Asya'nın etnoloji, tarih ve sanat müzesi haline gelmiştir. Müzenin sahip olduğu geniş doğa tarihi koleksiyonu da 1970 yılında kurulan "Bilim Merkezi"nin temelini oluşturmuştur(Singapur Yıllığı, 1978). Koleksiyonun zooloji ile ilgili bölümü de Singapur Ulusal Üniversitesi'ne verilmiştir. 1976 yılında ise Ulusal Müze'nin Sanat Galerisi açılmıştır. Halkın kültürel açıdan gelişimini sağlamak amacıyla açılan galeriyle, aynı zamanda ülkedeki genç

yeteneklerin desteklenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca açılan bölüm halkın ilgisini sadece görsel sanatlara değil, diğer sanat formlarına da çekmek istemiş, bu gerekçe ile müzede çeşitli programlar düzenlemeye başlamıştır. Bunlar, kültür ve sanat üzerine yapılan konferanslar, dans, drama, resital ve film gösterileridir(Singapur Yıllığı, 1976). Ulusal Müze'nin 1977 yılında yayımlanmaya başlayan dergisi "Heritage"da müzenin belirginleşen ve oturmaya başlayan amaçları şu şekilde dile getirilmiştir: "Ulusun sahip olduğu kültürel mirası toplayarak, koruyarak ve onlara anlam vererek sergileyen bir yer olan müze, mirasın anlaşılmasını ve değerinin bilinmesini sağlamalıdır. Ayrıca toplum için yapacağı ve herkesin katılımında bulunabileceği program ve aktivitelerle, eğitsel ve kültürel hizmet vermelidir. Ulusal Müze, toplumdaki bireylerin kişiliklerini zenginleştirecek kültürel ve eğitsel tecrübeler kazanmalarını sağladığı kadar eğlendirmelidir"(Sheares, 1977: 61).

1980 yılında ise, halkın kendi geçmişi hakkında daha fazla bilgiye sahip olabilmesi için Tarih Galerisi kurulması teklif edilmiştir. Ayrıca açılacak yeni bölümün, ulusal kimlik duygusunu yaratma konusunda oldukça önemli bir rol oynayacağı düşünülmüştür. 1985 yılında müzeye eklenen tarih bölümleri, üç sene süren çalışmalar sonucunda açılmıştır. Böylece, açılan yeni bölümlerle uzun süredir müzenin kimliği hakkında konuşulan belirsizlik de ortadan kaldırılmıştır.

Ulusal Kimlik ve Müze İlişkisi

Kimlik birey açısından düşünülürse, bir insanın sahip olduğu ve onu diğerlerinden ayıran tüm özelliklerin bütünüdür denilebilir. Toplum açısından ise kimlik, sözkonusu toplumun sahip olduğu ve onu diğer toplumlardan ayıran maddi ve manevi tüm varlıkların toplanmasından oluşan bir bütün olarak ifade edilebilir. Tüm bu ayırıcı özellikler ortak yaşanmışlıklardır. Bir bireyin geçmişe dair yaşadıkları nasıl onun kimliğini oluşturuyorsa, toplum için de aynı şey geçerlidir. Toplumun ortak bir yaşanmışlığı, paylaşımları ve belleği olmalıdır. Eğer toplumun bir belleği yok ise, koruyup nesilden nesile aktaracağı sosyal kimliği de varolamaz. Bundan dolayı da zamanın politik liderleri, "ulusal kimlik" ve "ulus olma" hissini oluşturmak için geçmişe dair tüm gerçek anlatımları toplayarak, ulusal tarihi oluştururlar(Chan ve Chuah, 1998:6-24). Bir toplumun kimliğini oluşturmak için, sahip olunan belleğin kaydedilmesi ve toplanması ise en iyi yollarından biri

müzelerdir. Çünkü müze, bir toplumun ortak belleğini nesnelere yolu ile izleyiciye göstermektedir. Müzeler belleği depolayarak, koruyucusu olmaktadır. Bilinçli olarak toplumun sahip olduğu ortak belleği, doğal erozyondan korumak için fiziksel olarak izleyiciye sunmaktadır(Crane, 2000).

Toplumların yapılanmasında ve edinecekleri kimliklerin tanımlanmasında önemli rol oynayan müzeler, 19. yüzyılda ulusçuluğun yükselmesiyle, bireylerin halk olarak ulusal bir karakterde tanımlanmasına ve ulusal kimliklerinin oluşturulmasına politik bir kaynak olmuşlardır(Maleuvre, 1999). Oluşan ulus-devletler, sahip oldukları halkın tekliğini gösterebilmek için, tarihi ve kültürel miraslarını toplayıp, koruyarak, müzelerde sunmuşlardır. Müzelerde toplanan ve halkın ortak belleğini yansıtan nesnelere oluşan koleksiyonlar, ülkenin ulusal kültür mirasını oluşturmaktadır. Ülke, sahip olduğu ulusal kimliğin tarihi ve kültürel özelliklerini, bu koleksiyonlar yolu ile göstermektedir(Kaplan, 1994). Bu bağlamda, özellikle ulusal müzeler için, kimliğin birer temsilcisidirler denilebilir. Ulusal müzelerin yapılandırılması büyük ölçekte düşünüldüğünde, kolonyalizmin bitişi, emperyalist devletlerin eski gücünü kaybetmesi, küreselleşme ve kültürlerin benzeşmesi ile ulus-devletlerin tehlikeye girmesi gibi parametrelerin gözönüne alınması gerekmektedir. Ulusal açıdan ise, toplumun sahip olduğu çeşitlilik düşünülmelidir. Ulusal müzelerin burada izlediği yol, ulusal yapı içinde, kimliklerin algılanmasını sağlamaktır(Mclean, 2005). Günümüzde ise, sadece ulusal değil, bir ülke içindeki tüm müzeler az ya da çok ulus kimliğinin yapılanmasında rol almaktadırlar. Özellikle de küreselleşmeyle birlikte, dünyada kültürel kimliklerin birbirine benzemeye başlaması, yerel kimliklerin korunması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu konuda da yerel müzeler vazgeçilmez birer kültürel araç olmaktadır.

Singapur'da özellikle 1980'li yıllarda, politik liderler ve eğitimciler arasında "tarih, kültürel miras ve bellek" konusu gitgide önem kazanırken, hem liderler hem de halk arasında "kimlik" soruları gündemi meşgul etmiştir. Singapur 1965 yılında bağımsızlığına kavuştuğunda, doğal olarak önceden belli bir süreç geçirerek oluşmuş bir ulusal kimliğe sahip değildi. Halkın meydana geliş şekli, ülkenin politik açıdan oluşumunun tarihi, uzun yıllar yaşanmış İngiliz sömürgeciliği gibi etkenler adayları her yönden etkilemişti. Bağımsızlık sonrası şekillenmeye başlayan ülke, halkını

oluşturan insanların ve sömürge yönetimin bıraktığı izlerin etkileriyle yavaş yavaş oluşmuştur. Halk bir arada yaşadıkça ortak geçmiş oluşmaya başlamış, zamanla sahip oldukları farklı etnik kimliklerin üzerine “Singapurlu kimliği” oluşturulmuştur. Ancak her zaman halkın sahip olduğu etnik kimlik desteklenerek “ulusal kimlik” inşa edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda da müzeler, farklı kültürel kimliklerin biraraya gelmesine yardımcı olurken, onların birbirlerini tanımalarına ve saygılı olmalarına da yardımcı olmaktadır.

Müze-Toplum İlişkisi

Geleneksel müzecilikte, müzeler geçmişe önem vermiş, bu gerekçe ile izledikleri politika, geçmişten kalan eserlere odaklanmalarını gerektirmiştir. Müzelerin bu dönemde en önemli misyonları nesne toplamak, korumak, araştırmak ve sergilemek olmuştur. Bundan dolayı da toplum tarafından çok ziyaret edilen ve ilgi gösterilen kurumlar olamamışlardır. Günümüze baktığımızda ise, artık müzeler ellerindeki koleksiyonları ve bilgileri sadece kendilerine saklamayı değil, toplumla paylaşmayı daha doğru bularak, topluma doğru açılmaya başlamışlardır(Macdonalds ve Alsford, 1991). Böylece müzeler yüzünü topluma döndükçe, insanlara mümkün olduğunca çok ulaşabilmek önemli hale gelmiştir. Toplumun müzelere sıklıkla gitmesi, yaptığı gezi sonucunda bilgi anlamında kazanımlar elde etmesi müzelerin amaçları haline gelmiştir. Ayrıca müzeye gelen insanların, müzede geçirdikleri zaman ve bu sürede kazanacakları tecrübe önem kazanmıştır. Eğitim açısından düşünüldüğünde müze, sahip olduğu eserlerle ve kadroyla birlikte her zaman dinamik, yenilikçi, insanları sıkmayan, yeni şeyler öğretmeye çalışan, günümüzle bağlantı kurabilen sergiler, kurslar ve eğitim programları hazırlayan bir kurum olarak karşımıza çıkmıştır(Atagök, 1999a). 20. yüzyılın sonlarına doğru, müze kurumu küçük bir kasabanın koleksiyonundan ulusal müzeye, eğitim kurumlarından turizme kadar, önemli olmaları ve her an karşımıza çıkmalarından dolayı hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla müzesiz bir dünya düşünülemez hale gelmiştir(Crane, 2000).

Geçmişten günümüze, genellikle toplumun kültürlü ve okumuş kesimine daha yakın olan müzeler, düşük gelirli ve az okumuş insanların oluşturduğu gruba uzak kalmıştır. Çağdaş müzecilik

anlayışı ile halka daha fazla yakınlaşmayı önemseyen müzeler için, toplumun her kesimine ulaşabilmek ve onların müzelere gelmesini sağlamak birincil görev olmuştur. Bunu da birçok ilgi çekici sergi, eğitim programları ve etkinliklerle sağlamaya çalışmaktadırlar. Yapılan programlarda ve geçici sergilerde esas, toplumun eğitilmesi ve aynı zamanda iyi zaman geçirmesidir. Çünkü müzede iyi zaman geçiren, kendisini mutlu ve rahat hisseden kişi müzeye tekrar tekrar gelecektir ki bu da hedeflenen amaçlardan birisidir(Atagök, 1999b:143). Ayrıca, toplumun sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel mirası koruyan, topluma sunan bir kurum olarak müze, her zaman halk ile kültürel ilişki içerisinde. Bu gerekçe ile topluma yakın durmalı ve toplumu cezp etmelidir(Atik, 1999).

Günümüzdeki bilgi toplumlarında ise müzelerin üzerine aldığı bir diğer rol, toplumun kültürel bilincinin oluşumuna yardımcı olmaktır. Bu, özellikle çoğulcu toplumlardaki müzeler için önemlidir. Çünkü, toplumun sahip olduğu kültürel çeşitliliklerin kolay anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Yaptıkları sergiler, programlar ve eğitim programları ile farklı etnik kimliklerin unutulmuş inançlarını ve yaşam biçimlerini hatırlatırlar. Müzelerin sunduğu bu hizmetler, farklı kültürlerin birbirlerini anlamasına, saygı duymasına ve kültürel kimliklerini daha yakından tanımalarına olanak vermektedir(Sheppard, 2001). Ayrıca, her sene tüm dünyada kutlanan müzeler gününde seçilen farklı konularla müzelerin toplumdaki önemli rolleri vurgulanmaktadır. 2000 yılındaki müzeler gününde ICOM işlenecek konuyu, “Toplumdaki uyum ve huzur için müzeler” şeklinde seçmiştir. ICOM tüm müzelerden en iyi şekilde hazırlanmalarını, toplumdaki en önemli görevleri olan kültürlerarası uyumun ve huzurun halka aktarılması için çalışmalarını istemiştir(ICOM, 2000). Eğer müzelerin toplum içindeki işlevlerini maddeleştirmek istersek şunları sayabiliriz:

- Dünyanın giderek küreselleştiği günümüzde, kültürel kimliklerin yapılanmasına ve korunmasına destek olmak,
- Dağınık halkların kültürel anlamda bir araya gelmesine yardımcı olmak,
- Teknolojiyi kullanarak yeni eğitim formlarının uygulanmasında rol oynamak(Keene, 1997),

- Toplumun sahip olduğu geçmiş değerleri korumak,
- Toplumun geçmişten günümüze sahip olduğu değerleri sunarken gelişimini belgelemek,
- Yeni toplumsal değerlerin oluşmasını sağlamak,
- Toplumun kaliteli zaman geçirmesine ve boş zamanlarını değerlendirmesini sağlamak,
- İnsanların yaşadığı kendi toplumunu tanınmasına yardımcı olmak(Atagök, 1999a),
- Çok ırklı ve kültürlü toplumlarda, kültürlerin birbirini anlamasını sağlamaktır(Sheppard, 2001).

Son yıllarda, dünyadaki müzelerin yavaş yavaş araştırma ve eğitim merkezlerine dnuşmesiyle birlikte, verilen bilginin sunuluş şekli de önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle de insanların ilgisini kolayca çeken televizyon ve bilgisayar gibi araçların fazlaca hayatımıza girmeye başlamasıyla, müzeler halka yaklaşımını değiştirmeye başlamıştır. Topluma daha ılımlı yaklaşmaya başlayan müzeler, insanlara eğlenceli bir mekan sunmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca müzelere devlet tarafından yapılan maddi desteğin azalması, ister istemez müzelerin ticari bir yöne kaymasına neden olmuştur. 1997 yılında yapılan UNESCO'nun toplantısında da ele alınan kültür turizmi, müzeler ve turizmin hızla büyüyen bir sektöre dnuştğn ortaya koymuştur(Van den Bosch, 2004; Henderson, 2005). Böylece bir yandan eğitim ve eğlence, diğer yandan da koruma içgüdüsü ve ticari eğilimler zıt kutuplar oluşturmaya başlamıştır. Sonuçta da bu durum, müzelerin turizm sektöründe boy göstermesine ve insanları sıkmadan, eğlendirerek eğitim verme politikasını benimsemelerine neden olmuştur(Henderson, 2005; Can-Seng, 2005). “Artık müzeler, hem kendi aralarında hem de diğer eğlence sektörleriyle yaşışmak zorunda kalmaktadırlar”(Caves, 2000'den aktaran: Henderson, 2005:184).

Singapur'da günümüzde toplumla iice olan ve her kesime rahatça ulaşabilen müzeler, ilk kurulduğu yıllarda, sadece araştırma ve toplama merkezi gibi çalışmaktaydı. 1920'lerden itibaren ise düzenli bir şekilde bülten yayınlamaya, 1930'lu yıllara geldiğinde ise halka açık seminerler ve niversite ile birlikte çeşitli programlar yapmaya başlamıştır(Marianne, 1987). Bağımsızlık sonrası ise müzenin üstlendiği en önemli misyon, ulusun yapılanmasında rol almak olmuştur. Uzun süre

bünyesindeki koleksiyonu misyonu doğrultusunda düzenlemeye çalışan müze, ancak 1970'lerden sonra topluma yönelebilmiştir. 27 Nisan 1973 yılında Ulusal Müze'de açılan "Gençlerin Galerisi" isimli bölüm, toplumdaki gençlere ulaşabilmeyi hedeflemiştir. Açılışta konuşan Kültür Bakanı Jek Yeun Thong, bir müzenin sadece sahip olduğu koleksiyonu koruyup, uzman kişilere hitap etmesi durumunda, toplumun büyük bir kısmı tarafından ihmal edileceğini vurgulamıştır. Sadece gençlere değil, aynı zamanda yetişkinlere de hitap edecek sergilerin açılması düşünülerek, toplumun her kesimine ulaşmak hedeflenmiştir(Thong, 1973).

Günümüzde ise Singapur'daki müzeler toplumla adeta bütünleşmiştir. Her zaman kendisini toplumun eğitimine adanmış müzeler, sahip oldukları dinamik ve yenilikçi yapılarıyla, çağdaş bir müzecilik anlayışına sahip olmuşlardır. Hem toplumu hem de ülkeye gelen turistleri müzelere çekebilmek için çeşitli sergiler ve etkinlikler yapılmaktadır. Koleksiyonlarını ve geçici sergilerini teknolojinin avantajlarından yararlanarak sunan müzeler, gelenlerin eğlenerek eğitim almalarını amaçlamaktadırlar. Bunun yanında düzenlenen atölye çalışmaları ve seminerlerle öğrenilenler pekiştirilmektedir. Ayrıca yapılan atölyelerde, seminerlerde ve festival programlarında her yaşta gönüllülerle çalışılması müzeleri topluma daha da yakınlaştırmaktadır.

Singapur'un Ulusal Kimlik Oluşumunda Müzelerin Toplumla İlişkisi

Bir toplumun sahip olduğu belleğin kaydedilmesi ve toplanması en iyi müzeler yoluyla olmaktadır. Müzeler, tarih boyunca ait olduğu toplumun belleğini en iyi şekilde koruyan kültürel kurumlar olmuşlardır. Sadece bireysel kimliğin değil aynı zamanda ulus kimliğinin yapılanmasında, korunmasında ve geliştirilmesinde önemli birer kurum olarak karşımıza çıkmaktadırlar(Erkün, 1999; Crane, 2000; Chan ve Chuah, 1998). Özellikle de birden fazla etnik kimlikten oluşan toplumlarda müzeler, kültürel kimliklerin bir araya gelmesine yardımcı olurken, birbirlerini tanımalarına ve saygılı olmalarına yardımcı olmaktadır. Güneydoğu Asya bölgesindeki ülkelerin geneline bakıldığında zaman da müzelerin bölgedeki farklı doğal ve kültürel mirasın korunmasında, yönetilmesinde ve sürekliliğinin sağlanmasında çok önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Ayrıca müzeler, yaptıkları yorumlamalar ve sergilemelerle, çeşitli etnik kimliklere sahip bölge insanlarına,

sahip oldukları yerin ve kimliğin önemini anlamalarını sağlayan bir araçtır(ASEAN Committee on Culture and Information, 1997).

Singapur'a baktığımızda ise ülkedeki çok kimlikli yapıdan dolayı müzelere büyük görevler düşmektedir. Bu ülkenin politik oluşumuyla da ilişkilendirilebilir. Çünkü, ulus-devletler, oluşumları esnasında, kendilerini oluşturan bireyleri bir ulus olarak bir arada tutmak için, ulusal semboller üretmektedirler. Ülke, üretmiş olduğu ulusal marşı, bayrağı, bağımsızlık günü gibi sembolleri çeşitli geleneklerle, ritüellerle ve bayramlarla sağlamlaştırmaya çalışmaktadır. Kullanılan çeşitli kültürel araçlarla hep ulusun teklifi vurgulanmaya çalışılmaktadır. Bu noktada da müzeler ulusa, sahip olduğu eşsiz kültürleri, büyük bir gururla sunmaktadır. Türetilen ulusal semboller ve müzelerde gösterilen kültürel miras hep ülkenin teklifini, birliğini vurgulamak ve bireylerde manevi ulus duygusunu oluşturabilmek içindir. Singapur'da da aynı şekilde bağımsızlık sonrası ülkenin bir ulus olarak yapılanabilmesi için, ülkenin teklifi vurgulanmaya çalışılarak, bireylere her zaman Singapurlu kimliği aşılacaktır. "Müzeler toplumun kendi kimliğini görebilmesi ve diğerlerini anlayabilmesi için, tarihin, kültürün ve belleğin tekrar yaratılıp yapılanması konusunda merkezde rol almaktadırlar"(Van den Bosch, 2004:87). Singapur'da da yapılan tam anlamıyla bu olmuştur denilebilir. Çünkü müzelerin –özellikle de ulusal müzelerin- en büyük görevi, ülkedeki etnik kimlikler arasındaki dengeyi sağlamak ve birbirlerine karşı anlayış oluşturmaktır(Brown, 1994'ten aktaran: Henderson, 2005:189).

Son zamanlarda küreselleşme ile oluşan kültür yozlaşması, ülkelerdeki yerel kültür korumacılığını artırmaktadır. Bununla birlikte sadece somut değil aynı zamanda da somut olmayan kültürel mirasların korunmasıyla ve sergilenmesiyle oluşan "geçmişin sergilenmesi"ne ilgi giderek artmaktadır.(Boswell ve Evans, 1999). Artan bu eğilimle, ülkeler kendi kültürlerinin teklifini tüm dünyaya göstermeye çalışmakta, bu da beraberinde kültür turizmini getirmektedir. Bu konuda Singapur için söylenenler dikkat çekicidir. Ülkede kurulan ulusal müzelerin(Singapur Tarih Müzesi, Singapur Sanat Müzesi ve Asya Medeniyetleri Müzesi), ülkeye turist çekmek için meydana getirildiği düşünülmektedir. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra kendisi için "Sanat şehri: Singapur"

imajını oluşturmaya çalışan ülke, kurduğu müzelerle, Asya köklerine ve kimliklerine sahip olan eşsiz bir şehir-devlet olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Ada, sahip olduğu etnik Asya kökenleri sayesinde, oryantalleştirilerek Batılı turistler için çekici hale getirilmektedir(Can-Seng, 2005). Aslında ülke bu şekilde sahip olduğu kimliğin değerini daha iyi anlayarak, sıkıca sarılmaktadır. 1980'lerden sonra Batı'nın modernizmi ile kendi Asyalı kökleri arasında bir denge kurmayı başaran ülke, bunu en iyi şekilde müzelerine yansıtmaktadır. Asya'nın dört bir yanından gelen kültürel miraslarının üzerine yapılandırdıkları modern Singapurlu kimliği ile her zaman gurur duyan halk 2006 yılında, beraberliklerinin 41. yılını kutlamışlardır. Toplumun sahip olduğu zengin kültürel mirasların, 41 yıldır birbirleriyle etkileşim içerisinde ve uyumla yaşamakta olmasından çıkan en güzel sonuç, ülkenin müzelerinde sergilenmektedir.

Sonuç

Müzelerin toplum içinde edindiği rollerin, her geçen gün farklı boyutlara taşınmasını ve hatta zaman zaman belirsizleşmesini, bir noktada, bulunduğu ülkenin politik ve ekonomik istikrarı ile ilişkilendirilebilir. Çünkü, gerçek şudur ki, müzeler ilk günden bu yana ait oldukları toplumun tarihsel ve politik olayları karşısında, ekonomik ve sosyal ihtiyacına göre şekil değiştirmektedirler. Her ne kadar tarafsız ve etkilerden uzak bir kurum olduğu düşünülse de, ülkede olan her değişim müzelere de yansımaktadır(Schubert, 2000).

1965 yılında Ulusal Müze olarak isim değiştirerek yeni binasına taşınan müze, kendisine verilen yeni isimden de anlaşıldığı üzere, ülkedeki ulusallığı vurgulaması beklenen bir kuruma dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm sırasında da, o güne kadar Güneydoğu Asya bölgesinin en geniş ve kapsamlı doğa tarihi koleksiyonuna sahip müzenin koleksiyonu, apar topar değiştirilmeye başlanmıştır. Yeni oluşturulacak bir ulus için, ulusal adımı taşıyan müzenin doğa tarihinden ziyade, ulusun geçmişinin ifade edildiği bir mekan olması gerektiği düşünülmüştür. Ayrıca ülke, tek başına bir ulus olacaksa, müzesinde kimliğini göstermeliydi. Bu düşünceden hareketle de, ülkedeki tüm kültürlerin somut mirasları toplanmaya başlanmıştır. Toplumu oluşturan her bireyin ülkeye karşı aidiyet duygusunu hissedebilmesi için, her etnik kimliğin kültürü müzede sergilenmiştir. Ülkede

henüz ortak bir Singapur kültürünün gelişmemiş olmasından dolayı yaratılacak kültüre temel, ülke insanların öz kültürleri olarak görülmüştür. Müzede, somut olarak hem kendi, hem de diğer etnik kimliklerin kültürlerini göreceğ bireyin, bu sayede ulusunu daha iyi tanıması hedeflenmiştir. Burada müze, bireye geçmişini ve geldiği yeri göstermekle kalmayarak, kültürler arası köprü görevi görmekte, arada uyumun ve anlayışın oluşmasını sağlamaktadır.

Singapur, genellikle varlık amaçlarının ekonomik faaliyete dayalı olmasından dolayı, ekonomi konusunda uygulanacak politikaları fazlasıyla önemsemiştir. İlk yapılan da ekonomik kaygılarla ülkenin batı sermayesine açılması olmuştur. Ülkedeki refah düzeyi yükselişe geçerken, 1970'lerden sonra başlayan şehir geliştirme projeleri, adada yepyeni bir dönüşümü başlatmıştır. Modernleşmenin getirdiği heyecanla, gelişmiş ülkelerin seviyesine ulaşabilme yarışında, geçmişe verilen önem azalmaya başlamıştır. Adadaki kültür varlıklarının önemsenmemesi, tüm yapıların modern ve tek tipe dönüşmesi buna verilecek örneklerdir. 1980'lere gelindiğinde, küreselleşmenin etkisiyle batı kültürü ile etkileşime giren ülke kültüründe yozlaşmalar görülmeye başlamıştır. Yeni neslin ülke dışında eğitim almayı tercih etmesi, genç yeteneklerin batı ülkelerine doğru kayması, tamamıyla batı kültürünün etkileridir. Bunun yanında "Singapurlu kimliği"ni halka aşılabilmek için, izlenen politikalar, insanların etnik kimliklerine olan bağlılığı azaltırken, halkın sahip olduğu Asya kültürünü de pasifleştirmeye başlamıştır. 1980'lilerde ise, oluşturulan modern Singapurlu kimliğinin, aslında kültürel açıdan zayıf olduğu fark edilmiştir. Uzun yıllar koloni bağımlısı olarak yaşayan ve şimdi de varlık amaçlarını ekonomik faaliyetlere dayandıran ülke, oluşturmaya çalıştığı modern kimlikle, özünü kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu dönemde, ülkede sadece üç müze bulunmaktaydı. Buradan da, adada ilk yirmi sene içerisinde müzecilik konusunda pek fazla gelişme olmamıştır denilebilir. Buna gerekçe olarak şunlar söylenebilir;

- Ülkede oluşan ekonomik gelişmelerin ve modernleşmenin etkisiyle, -zaten çok fazla olmayan- kültürel mirasa yeterince önem verilmemiştir.
- Myanmar, Endonezya, Kamboçya gibi ülkeler yerli halka ve dolayısıyla zengin somut kültürel mirasa sahipti. Ancak Singapur'da durum farklıydı. Ülkede çok fazla somut kültürel miras yoktu

ve müzelerde sergilenebilecek nesnelere çoğu folklorik ve etnoğrafikti. Ülkenin erken dönemlere ait ilk buluntusu 10-14. yüzyıldan kalma- taş üzerine yazılmış eski yazının bulunduğu kırık bir parça ve yine 14.yüzyıldan kalma mücevher parçalarıydı. Adadaki tüm somut kültürel miras zaten “Ulusal Müze”de sergilenmekteydi. Buradan da ülkenin müzeleştirmeye degecek çok fazla somut kalıntı yoktur denilebilir. Günümüzde de, bu nedenle açılan birçok müze için, bağış yoluyla, toplumun özel kültürel miraslarından yararlanılmaktadır.

- Ülkedeki insanların oluşturduğu ulus henüz çok gençti ve ortak belleğin oluşması için zamana ihtiyaç vardı. Toplumun ortak belleğindeki en önemli olay olan İkinci Dünya Savaşı’na ait zaten bir müze açılmıştı(Siloso Kalesi). Günümüzde ise adadaki beş müze, sadece İkinci Dünya Savaşı’nı anlatmaktadır. O dönemde ülkede çekilen zorluklar ve sıkıntılar, topluma her zaman ders olmuş, hiçbir zaman unutulmak istenmemiştir. İngilizlerin savaşı kolayca kaybetmesi ve adayı Japonlara bırakması, belki de insanların hayatlarında ilk defa gerçek bir halk olarak bütünleşmesine vesile olmuştur. Bu nedenle, gelecek nesillerin birlik ve bütünlüğün önemini kavramaları açısından, açılan müzelerin katkısı büyüktür.
- Adada açılan Ulusal Müze, Bilim Merkezi ve Siloso Kalesi, o dönem için toplumun ihtiyacını karşılayan kurumlar olarak görülüyordu. Yavaş yavaş refaha kavuşan Singapur için, ulusunun bağımsızlığını sembolize eden “Ulusal Müze”, modernliğini ifade eden “Bilim Merkezi” ve unutmak istemeyerek savaş acılarını anlattıkları “Siloso Kalesi”, 1980’lerdeki Singapur için yeterliydi denilebilir.

1980’li yılların ortalarından sonra Singapur, sahip olduğu Asyalı değerlerin önemini fark ederek, ülkedeki etnik kimlikleri kendi müzelerini açmaları için desteklemiştir. Bir yandan da ülkenin birliğini ve bütünlüğünü gösteren müzeler açılmaya başlanmıştır. Burada, Singapur’un bir yandan kendi öz kültürlerini kaybetmemesi için etnik kimliklerin müzelerini, bir yandan da oluşturulan ulusal kimliği sağlamlaştırabilmek için, ülkenin birliğine dair açılan müzeleri desteklediği söylenebilir. Genellikle kendi kimliği ile uğraşan ve bu yönde tüm kültürel araçları kullanan ülke, maalesef sanatsal açıdan gelişimin gecikmesine neden olmuştur. Nitekim 1980’lere

kadar Güneydoğu Asya Bölgesi'nde, Singapur için "sanat çölü" denilmiştir(Kawasaki, 2004). 1993 yılından sonra üç farklı müzeye ayrılan "Ulusal Müze"nin bir bölümü olan "Singapur Sanat Müzesi", doğal bir gelişim sonucu değil de, sanatın önemini vurgulamak ve ülkenin bir sanat müzesi olması gerekliliğinden çıkılan düşünceyle oluşturulmuştur denilebilir. Ayrıca, sadece etnik kimliklerin devamlılığı ve ulusal kimliğin oluşumuna odaklanan müzeler, bölgenin en büyük doğa tarihi koleksiyonunu dahi gözden çıkarmıştır. Sir Raffles Thomas döneminde oluşturulmaya başlanan doğa tarihi koleksiyonunun bir kısmı Singapur Ulusal Üniversitesi'ne bağışlansa da, yine önemli bir bölümü günümüzdeki Malezya müzelerinde sergilenmektedir. Bu bağlamda, oluşturulan müzecilik anlayışının, dünya müzeciliğine göre daha farklı olduğu söylenebilir. Singapur, Amerika veya Avrupa müzeleri gibi, gelişimini doğal olarak yaşamadığı için, ülkedeki müze oluşumları yapay olarak algılanabilmektedir. 1990'lıların ortalarına kadar ekonomik ve politik olayların gölgesinde kalan müzeler, toplum içindeki gerçek yerlerini zamanla edinmişlerdir.

Bugün ülkedeki müzeler, kendi kimliğini iyi tanıyan ve yansıtan kurumlar olarak hizmet vermektedirler. Sahip olduğu kültürlerle ve günümüzde ulaştığı noktayla her zaman gurur duyan Singapur, bunu sadece kendi insanlarıyla değil, ülkesine gelen turistlerle de paylaşmaktadır. Ancak, müzelerin zamanla turizm sektörü nünün önemli bir parçası haline gelmesi, farklı düşüncelerin oluşmasına sebep olmuştur. Her zaman ülkedeki politik, ekonomik ve sosyal olaylardan etkilenen müzelerin, ülke ekonomisine faydalı bir hale getirilmesine çalışıldığı iddia edilmektedir. Kültür turizmi ile ülkesine turist çekmeye çalışan ve bunu da başaran Singapur, bu sayede ekonomik fayda sağlamaktadır. Güney Asya Bölgesi'ndeki turizm pazarında kendisi için bir yer almaya çalışmakta ve bunun için de sadece müzeleri değil tüm kültürel kurumlarını araç olarak kullanmaktadır. Ama bunun yanında gözden kaçırılmaması gereken esas kazanım şudur; 1965 yılında kazandığı bağımsızlık sonrasında geçirdiği zor yılları, kendisine inanan insanlarıyla aşan Singapur, bunu müzeler yoluyla ifade etmektedir.

Sonuç olarak müze, toplumun sahip olduğu kültürel kimliğin birer yansımasıdır diyebiliriz. Başka hiçbir kültürel kurum yoktur ki, ait olduğu toplumun tarihini, kültürünü kısacası kimliğini

somut olarak bir mekanda gösterebilsin. Bu konuda Singapur'daki müzeler bu görevi sonuna kadar yerine getirmektedir. Ülkedeki kültür mirası merkezleri, toplumun ulusal kimliğine temel olmuş etnik kültürleri anlatırken, tarih müzeleri, geçmişten günümüze yaşananları göstermektedir. Kurulan askeriye, sağlık ve spor müzeleriyle zamanla kemikleşen ulusal kimliğini yansıtan ülke, teknoloji alanında da gelişmişliğini bilim ve icat müzeleriyle göstermektedir. Sanat müzeleri ise ülkenin Asyalı köklerini dengeli bir şekilde batılı değerlerle harmanlayan Singapur'un sanat anlayışını ortaya koymaktadır. Ülkede kurulan her müze hem birbiriyle bağlantılı hem de birbirinin tamamlayıcıdır. Verilmek istenen mesaj farklı yollarla da olsa "Singapur'un başarısı, tekliği ve benzersiz kimliği" açısından aynıdır.

Kaynakça

- Anderson, B.(1995). *Hayali Cemaatler Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Atagök, T.(1999a). "Çağdaş Müzeciliğin Anlamı; Müze ve İlişkileri", T. Atagök(der.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, 131-142, İstanbul: YTU Basım Yayın.
- Atagök, T.(1999b). "Müze- Toplum İlişkisinde Müze", T. Atagök(der.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, 143-146, İstanbul: YTU Basım Yayın.
- Atik, Ş.(1999). "Müzelerimizin Yeniden Yapılanması Kapsamında Müze-Toplum İlişkisi, Müze-Toplum İlişkisi Bağlamında Müze Tanıtımı ve İletişim", T. Atagök(der.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, 155-172, İstanbul: YTU Basım Yayın.
- ASEAN Committee on Culture and Information.(1997). *Comparative museology and museography in ASEAN*. Singapore: ASEAN Committee on Culture and Information.
- Boswell, D. ve J. Evans(1999). *Representing The Nation: A Reader: Histories, Heritage and Museums*. London and New York : Routledge.
- Can-Seng, O.(2005). *Orientalist Imaginations and Touristification of Museums: Experiences from Singapore*. Copenhagen : Copenhagen Business School Press.
- Chan, D. ve M. Chuah(1998). *Memory and Identity*. Singapore: Ministry of Education.
- Chee, C. H. ve H. Dieter Evers.(1972). *National Identity and Nation Building in Southeast Asia*. Singapore : University of Singapore.
- Clive, C. J.(1998). *Southeast Asia in the Twentieth Century: A Reader*. London: Tauris.

- Crane, S. A.(2000). *Museums and Memory*. Stanford ve California: Stanford University Press.
- Emerson, R.(1960). *From Empire to Nation: The Rise to Self-Assertion of Asian and African Peoples*. Cambridge: Harvard University Press.
- Erkün, Z.(1999). “Müze Sergilemesinde Dil ve Etkileşim”, T. Atagök(der.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek*, 181-188, İstanbul: YTU Basım Yayın.
- From Books to Bytes: The Story of The National Library*. The National Library Board. <http://exhibitions.nlb.gov.sg/bookstobytes/home/index.html>(02 Aralık 2006 tarihinde alınmıştır).
- Henderson, J. C.(2005). Exhibiting Cultures: Singapore’s Asian Civilisations Museum. *International Journal of Heritage Studies*, 11(3), 183–195.
- International Council of Museums(ICOM) Internet Sayfası*. <http://icom.museum> ET:20 Kasım 2006.
- Kawasaki, K.(2004). Cultural Hegemony of Singapore Among ASEAN Countries: Globalization and Cultural Policy. *International Journal of Japanese Society*, 13, 22-35.
- Kaplan, F. E. S.(1994). *Museums and the Making of "Ourselves": The Role of Objects in National Identity*. New York : Leicester University Press.
- Kelly, K.(2000). *The Extraordinary Museums of Southeast Asia*. Newyork: Harry N. Abrahams.
- Keene, S.(1997). *Museums and The Information Society*. Proceedings of the Conference: Building The Global Information Society For the 21st Century, Brussels, 1-3 October 1997. <http://www.suzannekeene.info/articles/infosoc.htm> ET:9.11.2005.
- Kong, L. ve B. S. A. Yeoh.(2003). *The Politics of Landscapes in Singapore : Constructions of "Nation"*. Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press.
- Kummer, P.(2003). *Singapore Enchantment of the World*. Singapore: Scholastic Inc.
- MacDonald, G.F. ve S. Alsford.(1991). Museums as Information Utility. *Museum Management and Curatorship*, 10, 305-311.
- Mace, Y. *Ulus-devlet*. <http://freehost02.websamba.com/bilgiguctur/ulusdevlet.htm>(05 Eylül 2006 tarihinde alınmıştır).
- Maleuvre, D.(1999). *Museum Memories: History, Technology, Art*. California: Stanford University Press.
- Marianne, T. M.(1987). *Singapore National Museum: History and Future*. London: University of London.
- Mercin, L.(2003). *Kültür ve Sanat Değerlerinin Yaşatılmasında Müzelerin Rolü*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2(6), 106-114.
- <http://www.e-sosder.com/index.php?bolum=Güzel%20Sanatlar&aranan=1>. ET:19 Mart 2007.

- Mclean, F.(2004). Museums and National Identity. *Museum and Society*, 3(1), 1-4.
- Quah, Jon S.T.(1990). *In Search of Singapore's National Values*. Singapore: Institute of Policy Studies : Times Academic Press.
- Schubert, K.(2001). *Küratörün Yumurtası*. İstanbul: İstanbul Sanat Müzesi Vakfı.
- Sheppard, B.(2001). *Museums, Libraries, The 21st Century Learner*. The 21st Century Learner: Conference(Nov 7-9), Washington.
- Sheares, C.(1977). National Museum. *A bi-annual Publication of the National Museum, Republic of Singapore, Heritage*. 2, 59-68.
- Singapore year book 1976*.(1977). Singapore: Publicity Division, Ministry of Culture.
- Singapore year book 1978*.(1979). Singapore: Publicity Division, Ministry of Culture.
- Singapur Ulusal Kütüphanesi'nin Internet Sayfası*. www.nlb.gov.sg ET:01 Kasım 2006.
- Singapur Ulusal Müzesi'nin Internet Sayfası*. <http://www.nationalmuseum.sg> ET: 02 Aralık 2006.
- Smith, A. D.(1991). *National Identity*. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books.
- Suryadinata, L.(2000). *Nationalism and Globalization: East and West*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Şen, Y. F.(2004). *Globalleşme Sürecinde Milliyetçilik Trendleri ve Ulus-devlet*. İstanbul: Yargı Yayınevi.
- Thong, J. Y.(1973). Ulusal Müze'deki "Genç Halkın Galerisi"ni açış konuşması. Singapur: 27 Nisan 1973.
- Vatandaş, C.(2002). *Çok Kültürlülük*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Van den Bosch, A.(2005). Museums Constructing a Public Culture in the Global Age. *Routledge Taylor &Francis Group*, 19(1), 81-89.